

Voorstel aan de gemeenteraad

Onderwerp: Toeristische visie en actieprogramma.	
Raadsvergadering d.d.: 22 april 2021	Agendapunt:
Portefeuillehouder: B. Bergkamp	
Behandelend team: Ruimte	Kenmerk: 1058197

Onderwerp

Toeristische visie en actieprogramma

Te nemen besluit

1. De 'Visie en actieprogramma recreatie en toerisme Oldebroek 2030' vast te stellen;
2. Het jaarlijkse budget van 1/3 van de toeristenbelastingverhoging en de middelen in de Reserve Recreatie en toerisme in te zetten voor uitvoering van het actieprogramma;
3. Structurele dekking voor uitbreiding van de ambtelijke capaciteit voor recreatie en toerisme naar 32 uur/week te overwegen als onderdeel van de Perspectievennota 2022.

Aanleiding

In 2018/2019 heeft een rekenkameronderzoek plaatsgevonden naar het toeristische beleid van de gemeente Oldebroek. Eén van de conclusies uit dit onderzoek was dat er binnen de gemeente geen gezamenlijk gedragen overall visie op toerisme was. Daarom heeft de gemeente in samenwerking met het Toeristisch Platform Oldebroek een gezamenlijke toeristische visie op laten stellen door ZKA Leisure Consultants. Aan deze visie is een actieprogramma gekoppeld, om de komende jaren concrete stappen te kunnen zetten om de sector te versterken en het voorzieningenniveau in de gemeente te verhogen.

Beoogd effect

Het optimaal en passend benutten van de potentie die de gemeente Oldebroek heeft op het gebied van recreatie en toerisme. Op basis van een gezamenlijke toeristische visie kan de gemeente in samenwerking met het Toeristisch Platform Oldebroek de komende jaren uitvoering geven aan het bijbehorende actieprogramma. Hiermee verwachten wij meer toeristische overnachtingen, meer recreatieve bestedingen, meer werkgelegenheid en een prettiger leefomgeving te realiseren.

Argumenten

1.1 Er is behoefte aan een gezamenlijke visie op recreatie en toerisme

Eind 2018 / begin 2019 vond in de gemeente Oldebroek, net als in de gemeenten Elburg, Nunspeet en Putten een Rekenkameronderzoek plaats naar het toeristische beleid in deze gemeenten. In het rapport kwamen de onderzoekers tot een aantal conclusies en aanbevelingen. Eén van de conclusies was:

"Het bestaande beleid zijn overwegend nota's over deelonderwerpen en is weinig recent. Er is momenteel geen overall visie op toerisme. Toerisme is dan ook geen speerpunt binnen de gemeente (zie ook het ontbreken van toeristische ambities in het bestuursakkoord). Toeristisch Platform Oldebroek is nu uitgenodigd om een visie op te stellen. Deze visie zou kansen en mogelijkheden in beeld moeten brengen en wat er nodig is (actieprogramma, budgetten, capaciteit) om deze te verzilveren."

Deze conclusie leidde tot de volgende aanbeveling:

"Om de huidige toeristische sector (ondernemerschap en werkgelegenheid) in ieder geval te behouden, vraagt aandacht van de raad en het college. Hoe ver deze aandacht gaat (tijd, budget) is afhankelijk van de toeristische ambitie. Het opstellen van een visie is hierin een eerste stap. Om te voorkomen dat dit initiatief te eenzijdig bij de sector wordt gelegd (die grotere ambities heeft dan de raad), maar uiteindelijk

mogelijk weinig tot geen support zal zien, is het o.i. noodzakelijk dat de visie zoveel mogelijk een coproductie wordt tussen de sector en de gemeente.”

1.2 De visie is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met het Toeristisch Platform Oldebroek

De gemeente en het TPO hebben ZKA Leisure Consultants gevraagd om in coproductie te onderzoeken wat de toeristische potenties zijn, uitmondend in een toeristische visie met een koers en kaders voor mogelijke acties. Het was een gezamenlijk proces, waarbij de tussentijdse resultaten en de vervolgstappen regelmatig met elkaar zijn besproken. De corona-beperkingen zorgen voor een flinke vertraging van het proces, maar die tijd is goed benut om de mogelijke scenario's scherper te krijgen. Tijdens een digitale werksessie in oktober met zowel toeristisch-recreatieve ondernemers als raadsleden, zijn de Oldebroekse potenties, de toeristische kansen en de verschillende scenario's met elkaar besproken.

Het Toeristisch Platform Oldebroek, het platform van de toeristisch-recreatieve sector in onze gemeente, staat daarom nadrukkelijk achter de toeristische visie en het actieprogramma zoals die in het voorliggende stuk zijn beschreven. Deze coproductie is een mooi voorbeeld van Oldebroek voor Mekaar. Dit vraagt om een vervolg in de volgende fase, bij de uitvoering.

1.3 Het actieprogramma biedt concrete maatregelen om uitvoering te geven aan de visie

Het in de visie gekozen scenario 'Oldebroek bijzonder gastvrij' is uitgewerkt in vier strategielijnen, die richting geven aan dit doel en ieder afzonderlijk bijdragen aan het versterken van de sector en het voorzieningenniveau van Oldebroek. Deze vier strategielijnen zijn vervolgens vertaald in een groot aantal concrete acties. Daarbij is ook aangegeven bij welke partij het best het initiatief zou kunnen liggen en op welke termijn deze actie uitgevoerd zou moeten worden. Daarbij staan veel acties voor de gemeente Oldebroek, maar ook het Toeristisch Platform Oldebroek is regelmatig aan zet. Zij zullen hun activiteiten afstemmen met de Stichting Natuurkracht en de ondernemersverenigingen in de gemeente. Daarnaast zal het initiatief af en toe ook bij partijen als het Routebureau Veluwe of Visit Veluwe, of bij verschillende ondernemers / de markt liggen. De acties staan gepland voor de korte (1-3 jaar) of de middellange termijn (3-5 jaar).

2.1 Om de acties uit te kunnen voeren is budget nodig

In 2019 waren er volgens het onderzoek van ZKA Leisure Consultants ruim 434.500 toeristische overnachtingen in de gemeente Oldebroek, samen goed voor een economische betekenis van ruim € 19.179.000. In dat jaar kwamen daarnaast nog ruim 192.000 dagrecreanten op bezoek, met een economische betekenis van € 2.185.000. In totaal heeft de sector in Oldebroek een economische betekenis van ruim € 21.352.000.

Recreatie en toerisme leveren de gemeente dus veel op. Niet alleen door bestedingen in de dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen, in de horeca en in winkels, maar ook indirect door werkgelegenheid en een prettige leefomgeving voor zowel de gasten als de eigen inwoners. Maar het levert de gemeente via de toeristenbelasting ook directe inkomsten op.

Het actieprogramma vraagt om een extra investering in tijd en in geld, naast de al bestaande budgetten. Deze investering zal zorgen voor een versterking van recreatie en toerisme in Oldebroek, zoals beschreven in de visie en de strategielijnen. De verwachting is dat dit ook zal zorgen voor extra opbrengsten, zowel direct als indirect.

2.2 Het budget van 1/3 van de toeristenbelastingverhoging is bedoeld voor de sector recreatie en toerisme

In juli 2019 heeft de gemeenteraad bij de bespreking van het financieel meerjarenperspectief een amendement aangenomen waarmee hij onder andere besloot om de toeristenbelasting te verhogen naar € 1,50 per persoon per nacht. Dit betekende een flinke verhoging van het tarief met 33%. De verwachting was dat dit jaarlijks een bedrag van € 170.000,- extra toeristenbelasting op zou leveren.

In de toelichting bij het amendement werd aangegeven dat de indieners het wenselijk vinden dat een substantieel deel (1 /3 als richtlijn is dus € 55.000,-) van deze meeropbrengst aan toeristenbelasting ten goede komt aan de sector. Vanaf 2020 is daarom dit bedrag van € 55.000,- in de begroting opgenomen. Het voorstel is nu om dit bedrag voor de komende 5 jaar expliciet te bestemmen voor de uitvoering van

het actieprogramma. Jaarlijks zullen de gemeente en het Toeristisch Platform Oldebroek, als vertegenwoordigers van de sector, gezamenlijk een werkplan opstellen voor de inzet van deze middelen.

2.3 De Reserve Recreatie en toerisme is bedoeld voor maatregelen om het toeristisch-recreatief product te verbeteren

In juni 2018 heeft de gemeenteraad de geactualiseerde 'Structuurvisie permanente bewoning recreatiewoningen' vastgesteld. Deze structuurvisie heeft als belangrijkste doel het vastleggen van voorwaarden waaraan getoetst kan worden of medewerking kan worden verleend aan het toestaan van permanente bewoning van recreatiewoningen. In de structuurvisie is geregeld dat de eigenaar die gebruik maakt van deze mogelijkheid ter compensatie van het verlies van een recreatief object een vereveningsbijdrage stort in de gemeentelijke recreatievoorziening. Uit dit fonds (dat nu de Reserve Recreatie en toerisme wordt genoemd) kan het toeristisch-recreatief product van de gemeente in functioneel, kwalitatief en/of economisch opzicht worden verbeterd of verstevigd.

Op pagina 6 en 7 van de structuurvisie (zie bijlage) wordt deze fondsvorming voor bijdragen in ruimtelijke ontwikkeling nader beschreven. Er is een lijst van mogelijke maatregelen opgenomen en er wordt een mogelijkheid beschreven van subsidiëring van initiatieven die aansluiten bij ontwikkelkansen.

Om de maatregelen op een juiste wijze in te kunnen zetten en de uitgaven goed te kunnen monitoren, is in de structuurvisie aangegeven dat er elk jaar een uitvoeringsparagraaf wordt opgesteld van de uit te voeren maatregelen en de bijbehorende raming van de kosten. Daarnaast worden dan de reeds uitgevoerde maatregelen en de daadwerkelijke uitgaven verantwoord. Jaarlijks wordt deze uitvoeringsparagraaf dus herzien en waar nodig bijgesteld.

Voorstel is om de middelen in deze reserve (ook) in te zetten voor uitvoering van de incidentele investeringen in het actieprogramma. Het college zal in overleg met het Toeristisch Platform Oldebroek jaarlijks een uitvoeringsparagraaf zoals hiervoor omschreven opstellen en deze ter goedkeuring aan de raad voorleggen.

3.1 Om de ambities waar te kunnen maken is een extra investering in capaciteit gewenst en verantwoord

Om de toeristische visie waar te maken, is het noodzakelijk dat de gemeente een faciliterende en stimulerende rol speelt. Daarnaast is voor een groot deel van de acties een uitvoerende rol noodzakelijk. Op dit moment beschikt de gemeente Oldebroek over 16 uur/week aan ambtelijke capaciteit voor recreatie en toerisme. De werkzaamheden die binnen deze uren vallen, zijn zeer divers. Gelet op de ambities in de visie en hun ervaringen elders in het land, verwacht ZKA Leisure Consultants dat aanvullende capaciteit noodzakelijk is. De extra uren kunnen worden ingezet om regionale kansen aan te grijpen, de strategielijnen in te vullen en de actiepunten naar behoren uit te voeren. Daarnaast kan de gemeente het secretariaat van het overleg met het TPO verzorgen. De inschatting is dat hiermee een extra capaciteit gemoeid is van circa 16 uur/week, waardoor in totaal een capaciteit ontstaat van 32 uur/week.

We verwachten dat deze visie en de bijbehorende acties een flinke impuls zullen geven aan de sector recreatie en toerisme. Daardoor zullen bestedingen en werkgelegenheid toenemen, wat de lokale economie ten goede komt. Bovendien is er de verwachting dat door het aantrekkelijker maken van het dagrecreatieve aanbod in onze gemeente ook de verblijfsduur en het aantal overnachtingen zullen stijgen. Dit levert voor de gemeentelijke financiële huishouding extra inkomsten uit de toeristenbelasting op.

Zonder extra investering is het niet goed mogelijk om het in de gezamenlijke visie geformuleerde ambitieniveau waar te maken. De kosten voor de voorgestelde capaciteitsuitbreiding bedragen € 38.000,- . Wanneer de capaciteitsuitbreiding structureel uit de bestaande middelen voor recreatie en toerisme wordt bekostigd, resteert er te weinig budget voor de acties en projecten in het actieprogramma.

Een uitbreiding van de ambtelijke capaciteit is echter een discutabel punt in tijden waarin de gemeente ook moet zoeken naar bezuinigingsmogelijkheden. Op dit moment hebben we net aan een sluitende begroting met o.a. ruim 3 miljoen aan bezuinigingen die nog gerealiseerd moeten worden.

Het is een afweging die het best gemaakt kan worden bij de behandeling van de Perspectievennota voor 2022. Het kan daarin als nieuw beleid worden opgevoerd en op die manier integraal worden afgewogen tegen andere plannen en afgezet worden tegen de beschikbare financiële ruimte.

In 2021 hebben we deze middelen dus nog niet tot onze beschikking. Waar mogelijk proberen we extra capaciteit te financieren uit de beschikbaar gestelde € 55.000,-. Omdat we halverwege het jaar zijn, zien we mogelijkheden om de inhuur van extra capaciteit incidenteel te kunnen betalen uit dit budget..

Kanttekeningen

1.1 De toeristische visie is behoorlijk ambitieus

In de toeristische visie zijn 4 mogelijke scenario's beschreven, uiteenlopend van niets doen tot hotspot van de regio. De sector en gemeente zijn ambitieus en willen deze visie aangrijpen om gezamenlijk een pad uit te stippelen voor de toekomst. Daar waar het Niets-doen-scenario geen optie is, wordt ook het scenario Basis op orde als onvoldoende onderscheidend beschouwd. De gast van deze tijd wil meer en stelt daarnaast hogere eisen. Daarnaast wordt in het scenario Basis-op-orde voornamelijk ingezet op het versterken van het bestaande aanbod, in plaats van het versterken en vernieuwen van het aanbod. Door het bestaande aanbod enkel te versterken, worden slechts in beperkte mate de economische bestedingen verhoogd. Dit komt omdat gasten die fietsen en wandelen over het algemeen minder besteden dan gasten die langer in de gemeente verblijven/recreëren.

Om die reden is in samenspraak met een brede groep belanghebbenden gekozen voor het scenario "Oldebroek bijzonder gastvrij". In dit scenario wil de sector zich vanuit normen en waarden die passen bij Oldebroek ontwikkelen als gastvrije gemeente waar het prettig wonen, werken, recreëren en verblijven is. Dit betekent niet enkel goede overnachtingsmogelijkheden, maar ook voldoende dagrecreatief aanbod. Het gekozen scenario leidt op de lange termijn tot meer economische bestedingen en laat daarnaast meer mensen profiteren van toerisme en recreatie in de gemeente Oldebroek, niet alleen de toerist/de bezoeker van buiten, maar zeker ook de eigen inwoners. Tot slot zorgt deze koers voor aansluiting bij, en optimaal profiteren van, de regio.

Het actieprogramma bestaat uit een flinke lijst van uiteenlopende acties. Het zijn acties voor de komende 5 jaar. Maar ook voor die periode is het een behoorlijk ambitieus programma. Wellicht zullen er prioriteiten gesteld moeten worden, want het budget en de capaciteit zijn beperkt, ook met de voorgestelde extra inzet. Deze prioritering zal vorm krijgen in de eerder genoemde werkplannen en uitvoeringsparagrafen.

Financiën

In de begroting is sinds 2020 al een bedrag van € 55.000,- opgenomen in het budget voor recreatie en toerisme vanwege de afspraken rond de verhoging van de toeristenbelasting. Jaarlijks zullen het college en het Toeristisch Platform Oldebroek gezamenlijk een werkplan opstellen voor de inzet van deze middelen.

De reserve recreatie en toerisme, het fonds met vereveningsbijdragen van voormalige recreatiewoningen, heeft op dit moment een omvang van ongeveer € 975.000,-. Het budgetrecht voor deze reserve ligt bij de raad. Het college zal in overleg met het TPO jaarlijks een uitvoeringsparagraaf opstellen en aan de raad voorleggen. In de uitvoeringsparagraaf staan de uit te voeren maatregelen en de bijbehorende raming van de kosten. Daarnaast worden de reeds uitgevoerde maatregelen en de daadwerkelijke uitgaven verantwoord.

De kosten voor de capaciteitsuitbreiding van 16 uur/week naar 32 uur/week bedragen structureel € 38.000,- per jaar. Voor het jaar 2021 zal het gaan om de helft van dit bedrag (€ 19.000,-).

Communicatie

Na vaststelling van de toeristische visie zal deze op de gebruikelijke manier gepubliceerd worden. De betrokkenen bij de totstandkoming van de visie zullen we de visie toesturen. Daarnaast willen we de visie en het actieprogramma in een gezamenlijk persbericht van gemeente en TPO onder de aandacht brengen bij de toeristische sector. De website en het magazine Natuurlijk Oldebroek en de nieuwsbrief van TPO kunnen de komende tijd worden ingezet om aandacht te geven aan de visie en een oproep te doen aan partijen om een rol te spelen bij de concrete acties.

Vervolg

Na vaststelling van de visie en besluiten over de budgetten en de capaciteit zal het college in nauwe samenwerking met het TPO uitvoering gaan geven aan het actieprogramma. Het college wil hiervoor een convenant met TPO afsluiten en jaarlijks een gezamenlijk werkplan opstellen. Het TPO zal zich de komende tijd professionaliseren om haar rol hierbij goed in te kunnen vullen. Daarnaast zal er jaarlijks een uitvoeringsparagraaf zoals omschreven in de structuurvisie worden opgesteld.

De toeristische visie biedt een gezamenlijk perspectief tot ongeveer 2030. Daarmee sluiten we aan bij landelijke en regionale toeristische visies, zoals Perspectief 2030 van het NBTC en de Veluwe Agenda 2030. Het actieprogramma kent een looptijd van ongeveer 5 jaar. Na 3 jaar zal een evaluatie plaatsvinden, waarna het actieprogramma geactualiseerd zal worden.

Bijlage(n)

1. GR20210422 Visie en actieprogramma recreatie en toerisme Oldebroek 2030
2. GR20210422 Structuurvisie permanente bewoning recreatiewoningen 2018

Oldebroek, 9 maart 2021.

Burgemeester en wethouders van Oldebroek,

, secretaris P.H. Lensselink,

, burgemeester T.H. Haseloop-Amsing.